

Verslag van de Europese Raad van 17 en 18 december 2015

De Europese Raad besprak op 17 december de aanpak van de migratiecrisis alsmede de stand van zaken inzake het aanstaande referendum in het Verenigd Koninkrijk. Op de tweede dag werd gesproken over terrorismebestrijding, de EMU, de interne markt en energie- en klimaatbeleid. Tot slot werd ook van gedachten gewisseld over het conflict in het oosten van Oekraïne. De bijeenkomst begon met de traditionele gedachtewisseling met de voorzitter van het Europees parlement, Martin Schulz (toespraak bijgevoegd).

Migratie

De ER besprak de voortgang in de aanpak van de Europese migratiecrisis. De discussie ging in op de maatregelen naar aanleiding van de hoge instroom van migranten en de druk die deze instroom op de Schengenzone en het Europese asielacquis legt. Aan de orde kwamen o.a. de voorstellen op het gebied van migratie die de Commissie op 15 december jl. presenteerde. Deze voorstellen betreffen een Europese grenswacht, de Frontex-verordening, de Schengengrenscodes, hervestiging en het Europese reisdocument voor terugkeer. Verder werd gesproken over het belang van een goede follow-up van de Westelijke Balkan conferentie, de Valletta-top en de EU-Turkije top.

Door veel regeringsleiders werd benadrukt dat het schort aan implementatie van de maatregelen die overeen gekomen zijn. Met name bij het operationaliseren van de hotspots, de relocatie-besluiten en de terugkeermaatregelen is sprake van tekortkomingen die op korte termijn dienen te worden geadresseerd. De instellingen en de lidstaten worden in de conclusies van de Europese Raad opgeroepen op korte termijn actie te ondernemen op al deze terreinen, evenals bij de bewaking van de buitengrenzen en het bestrijden van mensensmokkel.

De Raad van Ministers is opgedragen verder te werken aan de voorstellen voor een crisisrelocatie mechanisme en de lijst veilige landen, alsmede het voorstel voor een Europese grens- en kustwacht en de amendering op de Schengen Grens Code, teneinde systematische controles aan de Schengen buitengrenzen te verzekeren. De Raad wordt opgeroepen tot een positiebepaling op het voorstel voor een Europese grens- en kustwacht te komen tijdens het Nederlandse voorzitterschap.

De Europese Raad werd voorafgegaan door een bijeenkomst van een tiental landen met Turkije, op uitnodiging van de Oostenrijkse kanselier. Met de Turkse minister-president Davutoglu werd de voortgang van het EU-Turkije actieplan besproken. De Nederlandse minister-president heeft tijdens deze bijeenkomst het belang benadrukt van voortvarende uitvoering van het actieplan. Zoals besproken tijdens het kamerdebat ter voorbereiding op de Europese Raad heeft hij daarbij gezegd dat er een bereidheid zou moeten zijn om een deel van in Turkije verblijvende vluchtelingen via hervestiging naar Europa te laten komen, onder voorwaarde dat daaraan voorafgaand de irreguliere instroom vanuit Turkije de nul nadert en Turkije zich committeert aan overname van vluchtelingen die alsnog op irreguliere wijze vanuit Turkije het EU-grondgebied bereiken.

EMU

De ER sprak over de follow-up van het vijf presidentenrapport. De kabinetsappreciatie van de mededelingen en voorstellen van de Commissie inzake de EMU van 21 oktober jl. is uw Kamer op 6 november jl. toegegaan (Kamerstuk 21501-20 nr. 1051). Uw Kamer ontving ook op 14 december jl. een appreciatie van het op 24 november jl. verschenen voorstel tot een verordening inzake een Europees depositoverzekeringstelsel en de eveneens op 24 november jl. verschenen mededeling inzake voltooiing van de Bankenuïe (Kamerstuk 21501-07 nr. 1334).

De conclusies van de Europese Raad onderstrepen het belang van de voltooiing van de EMU. In het bijzonder wordt opgeroepen te werken aan een meer effectieve economische governance (stroomlijning van het Europees Semester), de externe vertegenwoordiging van de euro en de bankenuïe. De Raad zal in juni 2016 rapporteren over de voortgang ter zake. De Europese Raad zal uiterlijk eind 2017 komen te spreken over de noodzaak en wenselijkheid van lange termijn maatregelen ter versterking van de EMU.

Interne markt

De ER sprak over de interne markt in al zijn dimensies: een diepere interne markt voor goederen en diensten, een digitale interne markt en de kapitaalmarktunie. De ER nam conclusies aan waarin wordt opgeroepen tot voortgang op alle terreinen. De minister-president heeft gemeld dat het Nederlandse voorzitterschap ambitieuze voortgang op deze onderwerpen nastreeft in de eerste helft van volgend jaar. Hij heeft daarbij gemeld dat er naast een diepere interne markt ook sprake moet zijn van een eerlijkere interne markt, hetgeen zijn weerslag heeft gevonden in de conclusies van de ER. In dat verband streeft Nederland naar het starten van een discussie over arbeidsmobiliteit tijdens het Nederlands voorzitterschap, op basis van de voorstellen van de Commissie (Labour Mobility Package). ER-voorzitter Tusk heeft opgemerkt dat de Interne Markt in het komende half jaar zonodig opnieuw voor de Europese Raad zal worden geagendeerd.

Energie Unie met een Toekomstgericht Klimaatbeleid

De ER sprak over de energie-unie met een toekomstgericht klimaatbeleid. Op klimaaterein werden de uitkomsten van de COP21-klimaatconferentie in Parijs verwelkomd. De Commissie en de Raad is verzocht de resultaten te evalueren m.h.o.o. een klimaat- en energieraamwerk voor 2030. De Commissie en de Raad is verzocht daartoe een routekaart op te stellen.

Ten aanzien van de Energieunie riep de ER op tot het spoedig indienen van de noodzakelijke wetgevende voorstellen, volledige implementatie van wetgeving t.a.v. energie-efficiëntie, voorbereiding van een strategie t.a.v. onderzoek, innovatie en concurrentiekracht, en spoedige uitvoering van belangrijke infrastructuurprojecten.

Verenigd Koninkrijk

De ER besprak de stand van zaken inzake het aanstaande referendum in het VK over het EU-lidmaatschap. Minister-president Cameron gaf een uiteenzetting over de Britse wensen tot hervorming, waarbij hij inging op de terreinen die genoemd worden in zijn eigen brief van 10 november jl. en de brief van ER-voorzitter Tusk van 7 december jl. Veel leden van de Europese Raad intervieneerden vervolgens. Daarbij werd over de vier verschillende pijlers van de Britse wensen gesproken, waarbij de meeste aandacht uitging naar de Britse wens tot een overgangperiode voor toegang tot "in work benefits". Meerdere lidstaten wezen erop dat deze wens niet mag leiden tot discriminatie tussen Britse onderdanen en werknemers uit andere EU lidstaten. Zoals bekend is dit ook voor Nederland een belangrijk punt. Als bekend lagen er nog geen concrete voorstellen op tafel. De discussie in de ER vormde een goede start, maar de onderhandelingen kunnen pas starten wanneer deze voorstellen er zijn.

De ER nam zich voor om op basis van het voorbereidende werk van ER-voorzitter Tusk bij zijn bijeenkomst van 18 en 19 februari a.s. tot oplossingen te komen voor de Britse wensen.

Terrorisme

De staatshoofden en regeringsleiders spraken over terrorismebestrijding en legden daarbij nadruk op voortvarende implementatie van gemaakte afspraken in de ER, de JBZ-raad en in de Raad Buitenlandse Zaken in de loop van 2015. De aanslagen in Parijs op 13 november jl. hebben de Europese lidstaten gesterkt in hun strijd tegen terrorisme, gebruikmakend van alle instrumenten die de EU en lidstaten tot hun beschikking hebben. Preventie speelt hier een belangrijke rol in. Het belang van coherentie tussen intern en extern veiligheidsbeleid werd door meerdere ER-leden benadrukt.

De ER onderstreepte met name de urgentie van het delen van relevante informatie, zoals invoeren van data over buitenlandse terroristische strijders (Foreign Terrorist Fighters – FTF) in SIS II, het verbeteren van interoperabiliteit tussen relevante databases en het intensiveren van de contraterorisme samenwerking tussen lidstaten en met Europol en Frontex.

De ER verwelkomde de overeenstemming tussen de mede-wetgevers over de PNR-richtlijn als een belangrijke stap in de bestrijding van terrorisme. Tevens werd door de leden van de ER benadrukt dat de Commissievoorstellen over de strijd tegen terrorisme en over vuurwapens snel in behandeling moeten worden genomen door de Raad. Verdere acties zullen worden ontplooid ten aanzien van het tegengaan van financiering van terrorisme onder meer door inzet van sancties. Ook zal de EU de samenwerking met partners in Noord-Afrika, het Midden-Oosten, Turkije en de Westelijke Balkan versterken. Over de voortgang ten aanzien van de implementatie zal voorafgaand aan de ER van februari 2016 worden gerapporteerd.

Internationale relaties

Syrië

Hoge Vertegenwoordiger Mogherini informeerde de leden van de Europese Raad over de derde bijeenkomsten van de International Syria Support Group (ISSG) op 18 december in New York. Deze bijeenkomst zou de aftrap voor de politieke dialoog tussen het regime en de oppositie vormen die de weg kan bereiden voor een staakt-het-vuren. De ER sprak steun uit voor het inspanningen voor de ISSG om het conflict in Syrië te beëindigen alsook voor de Global Coalition in de strijd tegen ISIS.

Libië

De Europese Raad verwelkomde de ondertekening van het "Libya Agreement" in Skhirat op 17 december jl. dat onder auspiciën van de VN tot stand was gekomen. De HV lichtte toe dat de ondertekening een startpunt is van een proces, waarbij inclusiviteit van essentieel belang is. Zij gaf aan dat het nu aan de EU en de internationale gemeenschap is het proces te steunen.

Oekraïne/Rusland

De leden van de Europese Raad waren het er over eens dat de Minsk-akkoorden niet volledig zijn geïmplementeerd en dat dit logischerwijs moet leiden tot het behouden en verlengen van de restrictieve maatregelen jegens Rusland. De Raad werd verzocht het besluitvormingsproces hiervoor af te ronden.